

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförändenas Riksförbund

Nr 8/1961

Årg. 11

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Organisationsändringar i samband med förbättrad taxeringskontroll

Av byrådirektören Leif Bruhn

På grundval av taxeringskontrollutredningens betänkande (SOU 1960: 36) samt statens organisationsnämnds rapport (av den 30 december 1960) angående vissa undersökningar vid taxeringssektionernas allmänna detaljer och prövningsnämndernas kanslier vid länsstyrelserna har i proposition n:r 100 framlagts förslag till förbättrad taxeringskontroll. Riksdagen har med vissa av bevillningsutskottet i dess betänkande nr 50 förordade ändringar antagit Kungl. Maj:ts förslag. I det följande skall en redogörelse lämnas för dessa förslag, vilka — om intet annat särskilt angives — godtagits av riksdagen. Förslagen avser till en del taxeringsorganisationen, till en del bestämmelserna om myndigheternas befogenheter samt enskildas skyldigheter att tillhandagå med kontrolluppgifter m m. Denna redogörelse kommer endast att om-

fatta de viktigaste organisationsförslagen och därmed sammanhängande spørsmål under det att beslutade ändringar i taxeringsförordningen behandlats i denna tidsskrift n:r 7 1961 sid 241 av regeringsrättssekreteraren C O Sandström. Då de förslag, som framlägges endast berör länsstyrelsernas organisation, lämnas här icke någon redogörelse för organisationen av skatteavdelningen hos överståthållarämbetet. I detta sammanhang kan påpekas att åt överståthållarämbetet uppdragits att verkställa utredning angående dess taxeringssektions organisation. Denna utredning är ännu ej slutförd.

Taxeringsassistentorganisationen.

Rörelsedistriktets omfattning.

Nu gällande bestämmelser om vilka skattskyldiga, som skall taxeras i rörelse-

distrikt, återfinnes i 3 § taxeringskungörelsen, enligt vilken rörelsenämnd i princip skall verkställa taxering av alla rörelseidkare, samtliga jordbrukare med bokföringsmässig redovisning samt — i den utsträckning som med hänsyn till nämndens arbetsbörda lämpligen kan ske — andra skattskyldiga med mera invecklade inkomst- och förmögenhetsförhållanden. Utredningen konstaterade att 3 § taxeringskungörelsen tolkats på olika sätt. För att uppnå största möjliga likformighet mellan länen i berörda avseende har det befunnits lämpligt att ytterligare precisera, vilka skattskyldiga som skall taxeras av de särskilda rörelsenämnderna.

Härvid har fastslagits att samtliga rörelseidkare — oberoende av rörelsens storlek — med ett undantag när bör taxeras i rörelsenämnder. Enligt riksdagens beslut skall det ankomma på länsstyrelsen att bestämma huruvida inom länet *fiskarena* skall hänföras till rörelsenämnder eller till lokala taxeringsnämnder.

Till rörelsenämnder skall vidare *obligatoriskt* hänföras — förutom jordbrukare med bokföringsmässig redovisning — läkare, tandläkare och veterinärer, advokater och yrkesrevisorer, arkitekter, skattskyldiga med konsulterande verksamhet samt handelsresande, bil- och traktorförsäljare ävensom andra skattskyldiga som är jämförliga med de här uppräknade även om inkomsten av verksamheten är att hänföra till inkomst av tjänst.

Utöver ovannämnda skattskyldiga hade utredningen föreslagit, att även försäkringsagenter, författare, konstnärer och andra artister samt vissa delägare i familjebolag skulle taxeras i rörelsedistrikt. Departementschefen fann emellertid att det borde få ankomma på taxeringsintendenten att bestämma i vad mån dessa bör

hänföras till rörelsenämnder eller till lokala nämnder. Möjligheten att till rörelsenämnder hänföra jämväl andra skattskyldiga med särskilt invecklade inkomst- och förmögenhetsförhållanden kvarstår men bör enligt uttalande i propositionen om möjligt utnyttjas endast i ringa omfattning.

Rörelsenämndens sammansättning.

Enligt gällande bestämmelser (6 § 3 mom. taxeringsförordningen) kan antalet valda ledamöter i rörelsenämnderna överstiga åtta, endast i de undantagsfall, då antalet kommuner inom rörelsedistriktet överstiger åtta. Utredningens förslag att antalet kommuner i ett rörelsedistrikt normalt icke bör överstiga tre delas av departementschefen. För att på ett bättre sätt tillgodose Orts- och personkänedom i rörelsenämnderna — vilket framstår såsom särskilt viktigt med hänsyn till förslaget att taxeringsassistenter skall sammanföras i större enheter, för vilket redogörelse skall lämnas i nästa avsnitt av denna framställning — föreslås att antalet ledamöter i dylik nämnd får uppgå till tolv, vilket innebär att varje kommun i regel får utse fyra ledamöter. Utredningens förslag om särskilda fiskerisakkunniga biträddes icke av departementschefen som i stället förordade att taxeringsintendenten skulle få fria händer att bestämma huruvida fiskarena skulle taxeras i lokala nämnder eller i rörelsenämnder. Såsom tidigare framhållits beslöt riksdagen emellertid att detta avgörande skall ligga hos länsstyrelsen. I de fall fiskare hänföres till rörelsenämnder synes enligt departementschefens mening sakkunskap på detta område kunna ordnas inom de gällande bestämmelsernas ram på sätt tillämpats vid 1960-års taxering i Hallands

län; taxeringsnämndsordföranden i lokal-distrikt med god erfarenhet av taxering av fiskare jämte en ledamot i den lokala nämnden får biträda rörelsenämnden med granskning av dessa deklARATIONER.

Taxeringsassistentorganisationens utformning.

I samband med 1956-års taxeringsorganisation — som för närvarande är gällande — tillskapades särskilda rörelsenämnder med heltidsanställda taxeringsassistenter. I varje fogderi samt varje stad med egen uppbördsförvaltning skulle — när organisationen var fullt utbyggd — finnas minst ett rörelsedistrikt och i följd härav minst en taxeringsassistent, som skulle vara stationerad hos den lokala skattemyndigheten å orten. Den 1 januari 1961 hade vid samtliga län inrättats 200 taxeringsassistenttjänster (därav 163 tillsatta). Vid fullt utbyggd organisation har antalet dylika tjänster av taxeringskontrollutredningen beräknats till 365 eller 90 tjänster mer än vad som ursprungligen (1956) antagits. I propositionen föreslås en genomgripande omorganisation. Mot förslaget i denna del har rikssdagen gjort vissa erinringar, vilka i det följande skall redovisas. Departementsförslaget innebär att taxeringsassistenterna sammanföres till större arbetsgrupper. Härvid har utredningens förslag (alternativ IVb) följts, vilket går ut på att taxeringsassistenterna sammanföres till länsstyrelsen och ett fåtal orter — där lokal skattemyndighet finnes — utanför residensstaden. I fem län (Uppsala, Gotlands, Örebro, Västmanlands och Jämtlands) skall enligt förslaget taxeringsassistenterna placeras enbart å länsstyrelsen. De föreslagna stationeringsorterna för taxeringsassistenterna i övriga län framgår av bilaga 7 sid. 321—327 i

propositionen, till vilken intresserade läsare hänvisas. I intet län har valts mer än två stationeringsorter utanför residensstaden. Flera länsstyrelser hade — utöver vad utredningen föreslagit — framfört önskemål att samtliga assistenter skulle placeras på länsstyrelserna. Departementschefen ansåg sig emellertid icke vilja gå längre än vad utredningen förordat i berörda avseende. Den föreslagna omorganisationen är främst betingad av önskemålet om bättre övervakning och ledning av taxeringsassistenternas arbete samt vidare rationellare arbetsfördelning, underlättad rekrytering och utbildning och icke minst möjlighet till samråd med kolleger i tveksamma taxeringsfall.

Det helt övervägande antalet remissinstanser hade tillstyrkt att taxeringsassistenterna sammanfördes till större arbetsenheter. De remissinstanser, som ställt sig avvisande till utredningens förslag, hade bl a framhållit, att de skattskyldigas möjligheter till kontakt med taxeringsassistenterna skulle försämrats. I propositionen uttalas emellertid att för de rörelseidkare, med vilka assistenterna huvudsakligen har att taga befattning, det icke torde medföra några större kontaktsvårigheter om assistenterna är placerade på den ena eller andra orten inom länet. Ett uttryck här för såg departementschefen i det förhållandet att förslaget på denna punkt tillstyrkts av Sveriges Köpmannaförbund. Det får vidare enligt propositionen, förutsättas, att assistenterna håller regelbundna mottagningar på de orter, där rörelsenämnderna sammanträder.

Enligt utredningens förslag skulle omorganisationen av taxeringsassistentorganisationen genomföras från och med den 1 januari 1962. Enligt departementsförslaget skall emellertid länsstyrelserna få

befogenhet att redan från och med den 1 juli 1961 genomföra den föreslagna omorganisationen i den takt som med hänsyn till olika omständigheter — bl a tillgången på lämpliga lokaler — befinnes lämplig. Då ett flertal assistenter redan är placerade ute i fögderierna på sådana orter som icke föreslagits till stationeringsorter bör enligt departementschefen viss hänsyn tagas till dessa taxeringsassistenters önskemål. Nya assistenttjänster bör alltid inrättas på sådana platser där assistenter i fortsättningen skall finnas placerade.

Flera remissinstanser hade funnit det mindre lämpligt att alltför hårt binda placeringen av taxeringsassistenterna enligt utredningens förslag. I propositionen förordas därför — beträffande de assistenter som föreslagits skola placeras utanför residensstaden — avvikelser från utredningens förslag såtillvida att möjlighet bör föreligga att välja annan stationeringsort än utredningen föreslagit. Härvid förutsättes att stationeringsorten med hänsyn till läget inom länet är någorlunda likvärdig samt att lokal skattemyndighet finnes på platsen. Vidare bör länsstyrelsen kunna fördela antalet assistenter mellan olika orter på annat sätt än utredningen föreslagit. Ett frångående av den av utredningen föreslagna planen, ansåg departementschefen, dock icke böra få ske, med mindre Kungl. Maj:t lämnat medgivande härtill, och endast i undantagsfall avse fördelningen av antalet assistenter mellan residensstaden och övriga stationeringsorter.

I enlighet med utredningens betänkande föreslås i propositionen att assistenterna i regel placeras i anslutning till härads-skrivarekontor och att härads-skrivaren liksom i nuvarande organisation skall vara

förman för assistenterna i ordnings- och liknande hänseenden. Då emellertid på varje stationeringsort utanför residensstaden skulle inrättas minst en tjänst såsom förste taxeringsassistent i lönegrad Ao 19 — närmare redogörelse härom skall lämnas i ett följande avsnitt — föreslås att länsstyrelsen skall kunna befria härads-skrivaren från uppgiften att vara förman för assistenterna. Framhållas må att enligt förslaget hinder inte möter att placera en assistentgrupp i anslutning till ett uppboordsverk om detta skulle befinnas lämpligt.

Enligt utredningens förslag — alternativ IVb — skulle antalet taxeringsassistenter och biträden vid fullt utbyggd organisation komma att uppgå till 265 resp. 235. Härvid hade förutsatts att varje assistent under taxeringsperioden skulle medhinna omkring 1.500 deklARATIONER. I många remissyttranden hade framhållits att utredningen härvidlag räknat väl optimistiskt, i all synnerhet som granskningen av deklARATIONERNA även skall innefatta kontroll i varuskattehänseende. Vidare påpekades att ett flertal assistenter varit nödsakade att tillgripa övertid i avsevärd omfattning för att medhinna ett rörelse-distrikt av ungefär den storleksordning som utredningen ansett som ett normalt arbetspensum. Med hänsyn till remissinstansernas kritik i berörda avseende fann departementschefen att statsmakterna inte nu slutgiltigt borde bestämma antalet assistenter och biträden då det för närvarande icke låter sig göra att med tillräcklig noggrannhet bedöma hur många deklARATIONER varje assistent skall kunna granska på ett tillfredsställande sätt. Med ledning av senare erfarenheter av den föreslagna organisationsformen och av den fortsatta utbyggnaden förordas i propositionen att

en mera definitiv personalplan fastställes senare.

Bevillningsutskottet uttalade att ett sammanförande av taxeringsassistenterna på sätt utredningen föreslagit skulle som främsta vinst medföra förbättrade möjligheter till arbetsledning, övervakning samt rationellt utnyttjande av taxeringsassistenterna för bokgranskningsarbete under tid då assistenterna inte är sysselsatta med deklaraionsgranskning.

Å andra sidan sade sig utskottet inte sakna förståelse för de betänkligheter som motionärerna haft mot den föreslagna ordningen främst med hänsyn till den försämring av taxeringsassistenternas orts- och personkänedom och möjligheter till kontakt med allmänheten, som sannolikt skulle inträda om de förflyttas från vederbörande fögderi.

Utskottet sammanfattade sitt ställnings-tagande sålunda:

Utskottet anser för sin del, att det knappast torde vara möjligt för riksdagen att i detalj bestämma placeringen av taxeringsassistenterna. Förhållandena är därvidlag alltför skiftande mellan olika län. I princip bör emellertid som departementschefen förordat en sammandragning kunna ske till länsstyrelserna av de taxeringsassistenter, som är placerade vid härads-skrivarkontor i residensstaden eller i dess omedelbara närhet. Denna ordning bör också genomföras så snart länsstyrelsen har lämpliga lokaler för ändamålet. Då det gäller de övriga taxeringsassistenterna — de som redan placerats på häradsskrivarkontor och de som ännu inte placerats där — har utskottet den uppfattningen att tills vidare en sådan centralisering bör genomföras endast under förutsättning, att de synpunkter som ovan framförts rörande taxeringsassistenternas orts- och personkänedom och om tillgodoseendet av allmänhetens berättigade krav på kontakt-möjligheter kan vinna tillbörligt beaktande. Enligt utskottets mening synes frågan

om taxeringsassistenternas placering i de enskilda fallen lämpligen böra beslutas av Kungl. Maj:t efter förslag av länsstyrelsen. Därvid bör länsstyrelsen — i den mån så ej redan skett — noga undersöka för- och nackdelar med utredningens förslag i syfte att på lämpligaste sätt för länets del tillgodose både effektivitets- och servicesynpunkterna.

Utskottet vill tillika framhålla att det får ankomma på Kungl. Maj:t att tillse att assistentorganisationen får en för landet i dess helhet ändamålsenlig utformning.

Taxeringsassistenternas arbetsuppgifter.

Taxeringsassistenternas huvuduppgift blir även i fortsättningen att biträda rörelsenämnderna med granskning av deklaraionerna och föredragning. För att effektivisera arbetet har såsom tidigare nämnts föreslagits att assistenterna skall sammanföras till större arbetsenheter. Härigenom skapas bl a möjlighet till specialisering och därmed också till rationalisering av granskningsarbetet. Av specialiseringen följer att en assistent kan komma att biträda olika nämnder och att samma nämnd kan komma att biträdas av olika assistenter. Departementschefen delade utredningens uppfattning härvidlag men framhöll dock, att specialiseringen icke fick drivas därhän, att man kom ifrån den grundläggande tanken att en och samma assistent svarade för det huvudsakliga på sådan befattningshavare ankommande arbetet inom en nämnd. Föredragningen av deklaraionerna i nämnden bör, enligt vad i propositionen framhålles, såvitt möjligt, alltid ombesörjas av den assistent, på vilken den huvudsakliga granskningen ankommit. I propositionen tillstyrkes vidare utredningens förslag att assistenten *under taxeringsperioden* endast under vissa förutsättningar och i begränsad omfattning

får utnyttjas för vikariat å häradsarkivar- eller förste landskanslisttjänster. Departementschefen delar utredningens uppfattning att taxeringsassistenterna *mellan taxeringsperioderna* i princip uteslutande skall syssla med taxeringsrevision. Dock föreligger under denna period möjlighet för assistenterna att — i något större utsträckning än vad gäller under taxeringsperioden — vikariera å häradsarkivar- eller förste landskanslisttjänster. Utredningen hade, som tidigare framhållits, med ovan angivet undantag förordat, att assistenterna under icke taxeringsperiod uteslutande skulle ägna sig åt taxeringsrevision. I flertalet remissyttranden anmärktes att assistenterna mellan taxeringsperioderna tagits i anspråk för bl a eftergranskning, särskilt för kontroll av skattskyldiga som upptagits på s k överskotts-förteckningar. Utredningen hade föreslagit att dylik eftergranskning skulle med fördel kunna överflyttas på den kvalificerade biträdespersonalen hos lokal skattemyndighet. Flertalet länsstyrelser påpekade, att biträdena för närvarande varken hade tid eller besatt tillräckliga kunskaper för ifrågasättande arbetsuppgifter, samt att det kunde ifrågasättas, huruvida de ens i framtiden kom att förvärva erforderliga kunskaper för att kunna genomföra eftergranskningen på ett tillfredsställande sätt. I propositionen uttalas emellertid, att detta arbete till betydande del torde vara sådant att det med fördel bör kunna utföras av rutinerad biträdespersonal. Då det kan förväntas taga viss tid, innan biträdespersonalen blir tillräckligt rutinerad, vill emellertid departementschefen icke motsätta sig att taxeringsassistenterna under en övergångstid i viss utsträckning även utnyttjas för eftergranskning, dock med den begränsningen att

högst halva antalet taxeringsassistenter disponeras för sådant arbete under sammanlagt *högst två månader*.

I propositionen föreslås — i enlighet med utredningens förslag — att taxeringsassistenternas biträdespersonal helt inordnas i länsstyrelsernas och taxeringssektionens personal. Mellan taxeringsperioderna skall biträdena vara assistenterna behjälpliga vid taxeringsrevisioner. Skulle emellertid för assistenterna föreligga vissa initialsvårigheter att ge biträdespersonalen full sysselsättning under denna tid, får länsstyrelserna tillse att dessa biträden får andra arbetsuppgifter.

Lönefrågor m m inom taxeringsorganisationen i första instans.

Departementschefen delar utredningens uppfattning att inom assistentorganisationen bör inrättas ett antal tjänster såsom förste taxeringsassistent i lönegrad Ao 19. Utredningen hade föreslagit 51 sådana tjänster, vilket motsvarade c:a en femtedel av antalet assistenttjänster (265) enligt utredningens förslag (alternativ IVb). Såsom tidigare framhållits ansåg departementschefen sig icke för närvarande kunna taga slutgiltig ställning till antalet assistenttjänster. I propositionen förordas att tjänsterna i Ao 19 tillsättes allteftersom länsstyrelserna meddelar att assistenterna sammanförts till de föreslagna arbetsenheterna. Enligt riksdagens beslut kan emellertid — som redan nämnts — sammanföringen inte ske förrän Kungl. Maj:t meddelat särskilt beslut angående assistentorganisationen inom länet. Förste taxeringsassistenterna föreslås i princip vara arbetsledare inom de nybildade assistentgrupperna. I propositionen anföres

angående inrättandet av de högre tjänsterna:

Behov av arbetsledare uppkommer främst i de assistentgrupper som placeras ute i länet. Jag förordar, att de högre tjänsterna där inrättas efter den normen att — när en assistentgrupp om två eller flera assistenter tillskapas på en ort som omfattas av den nya planen — en av tjänsterna vid gruppen inrättas i Ao 19. Utredningen har räknat med att i den utbyggda organisationen skall finnas 30 sådana grupper.

För de assistenter som placeras vid länsstyrelsen kan arbetsledningen handhas av personalen på revisionsdetaljen. Det föreligger därför — från arbetsledningssynpunkt — inte samma behov av förste taxeringsassistenttjänster i Ao 19 vid länsstyrelserna som i arbetsgrupperna utanför residensstäderna. Det är vidare angeläget att tjänsterna som förste taxeringsassistent i Ao 19 inte inrättas i snabbar takt än att de kan besättas med sökande som har tillräcklig erfarenhet och i övrigt befunnits lämpliga för befattningarna.

I enlighet härmed bör de högre tjänsterna vid länsstyrelserna bli färre och besättas i långsammare takt. Med avseende på budgetåret 1961/62 förordar jag, att tjänster som förste taxeringsassistent i Ao 19 inrättas vid länsstyrelserna efter den normen, att en sådan tjänst tillkommer för varje helt tiotal assistenter. För budgetåret 1962/63 bör på motsvarande sätt gälla, att en tjänst i Ao 19 inrättas för varje helt åttatal assistenter. Från och med budgetåret 1963/64 bör finnas en tjänst i Ao 19 för varje helt femtal assistenter; dock minst en förste taxeringsassistenttjänst per län.

Vad jag här förordat innebär, att när den av mig tillstyrkta organisationen blivit helt utbyggd, antalet förste taxeringsassistenttjänster i Ao 19 kommer att uppgå till sammanlagt 61. Av dessa torde minst 30 bli placerade vid assistentgrupper utanför residensstäderna. Jag vill tillägga, att om så finnes lämpligt av organisatoriska skäl, vissa av de för länsstyrelserna av-

sedda högre tjänsterna på hemställan av vederbörande länsstyrelse bör kunna placeras vid assistentgrupper ute i länen.

Då länsstyrelsernas resurser i fråga om lämplig och utbildad personal för närvarande i stort sett torde vara uttömda hade utredningen föreslagit utbyggnadsstopp av assistentorganisationen under budgetåren 1961/62 och 1962/63. Departementschefen ansåg sig emellertid icke kunna tillstyrka detta förslag utan förordade att från och med den 1 januari 1962 inrättas 25 nya taxeringsassistenttjänster i Ao 17. Dessa tjänster skall dock endast tillsättas i den mån kompetenta befattningshavare finnes att tillgå.

De assistenttjänster som tillkommer under organisationens fortsatta utbyggnad skall liksom hittills inrättas som ordinarie tjänster. Vid en snabb utbyggnad av en ny organisation varom här är fråga föreligger risk att inte alltid de lämpligaste befattningshavararna knytes till densamma. I propositionen föreslås därför att assistenterna under en provotid av ett till två år förordnas på tjänsten mot vikariatslön. Först om de efter denna provning befunnits lämpliga erhåller de ordinarie befattning. Vad nu sagts skall gälla även redan inrättade assistenttjänster i den mån dessa inte besatts med ordinarie innehavare.

Utredningen hade framhållit att om taxeringsassistenterna måste tillgripa övertid för att kunna fullgöra arbetsuppgifter, som hör till själva deklarationsgranskningen gottgörelse härför icke torde böra utgå. Däremot ansåg utredningen att övertidsersättning bör utgå om sammanträden i taxeringsnämnden hålles på sådana tider på dagen att assistenterna måste använda sin fritid för att kunna fullgöra sin skyl-

dighet att vara närvarande vid sammanträdena. Enligt 32 § A 1 mom Saar må gottgörelse för övertidstjänstgöring inte med mindre Kungl. Maj:t därtill lämnar medgivande utgå till den som innehar eller å förordnande uppehåller tjänst i högre lönegrad än den 17:e. Dylik ersättning kan sålunda icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande utgå till blivande innehavare av de i propositionen föreslagna förste taxeringsassistenttjänsterna i 19:e lönegraden. Med hänsyn till de speciella förhållanden under vilka ifrågasvarande övertidstjänstgöring sker anser utredningen rimligt att förste taxeringsassistent erhåller gottgörelse för denna tjänstgöring enligt i 32 § Saar stadgade grunder. Förslaget om övertidsersättning åt förste taxeringsassistent avstyrkes i propositionen, i vilken vidare framhålles att frågan om övertidsersättning till taxeringsassistent, som i tjänsten deltar i taxeringsnämndens sammanträden, får bedömas enligt gällande bestämmelser.

Vad gäller biträdespersonalen anföres i propositionen följande:

Beträffande taxeringsassistenternas biträdespersonal kan jag tillstyrka utredningens förslag att denna personal helt inordnas i länsstyrelsernas och taxeringssektionernas personal. Detta bör gälla även taxeringskonsulenternas biträden. Jag förordar, att denna omorganisation av biträdespersonalen, såvitt avser häradskrivarorganisationen, sker den 1 juli 1962. Det sagda innebär, att biträdestjänster inom häradskrivarorganisationen till ett antal, som för närvarande utgör 174 stycken, då överföres till länsstyrelserna. De kommunala biträdestjänsterna, avsedda för taxeringsassistenterna i städer med egen uppbördsförvaltning — för närvarande 39 biträdestjänster — synes böra förstatligas från och med den 1 januari 1962. Vid överförandet av de kommunalt anställda biträdena bör dessa

— i de mån de inte erhåller befordran till de högre tjänster inom taxeringsassistentorganisationen jag i det följande kommer att förorda — placeras inom den för biträdespersonalen gällande beföringsgången i en lönegrad motsvarande den som vederbörande innehar. Skulle ett biträde inneha högre lönegradsplacering i den kommunala tjänsten än som kan beredas vid övergången till statlig tjänst, torde frågan om löneplaceringen få underställas Kungl. Maj:t.

Biträdena bör överflyttas till de nya arbetsgrupperna i samma takt som assistenterna. Så länge den assistent, under vilken ett biträde arbetar, kvarstår vid häradskrivarkontoret eller uppbördsverket, bör sålunda biträdet förbli lokalt placerad där och få utnyttjas av den lokala skattemyndigheten i samma utsträckning som hittills.

Även för biträdespersonalen inom assistentorganisationen bör finnas vissa högre tjänster. Jag är härvidlag beredd att gå något längre än utredningen tänkt sig. Jag förordar att sådana tjänster inrättas enligt följande normer. Om en assistentgrupp består av två—fyra assistenter, bör vid gruppen inrättas en tjänst som kanslibitråde i Ao 7. Omfattar assistentgruppen fem eller sex assistenter, bör det finnas en kanslibiträdestjänst i Ao 7 och en tjänst som kontorist i Ao 9. Består gruppen av sju—nio assistenter bör vid gruppen tillskapas två kanslibiträdestjänster i Ao 7 och en kontoristtjänst i Ao 9. Innehåller slutligen assistentgruppen tio assistenter eller flera, bör vid gruppen upptagas tre kanslibiträdestjänster i Ao 7 och en kontoristtjänst i Ao 9. Det nu sagda bör gälla oavsett om assistentgruppen placerats vid länsstyrelsen eller på platser ute i länet. Vid en fullt utbyggd organisation enligt utredningens förslag innebär vad jag sålunda förordat, att vid assistentorganisationen skulle inrättas 67 kanslibiträdestjänster i Ao 7 och 20 kontoristtjänster i Ao 9.

Såsom jag tidigare framhållit, får en slutgiltig personalplan fastställas när erfarenheter vunnits av den nu föreslagna organisationsformen.

Länsstyrelsernas revisionsavdelningar.

Revisionspersonalens arbetsuppgifter m m.

Utredningen framhöll i betänkandet att det nuvarande personalläget på revisionsavdelningarna karaktäriserades av disproportion mellan den akademiskt skolade personalen och annan personal. Eftersom personalen nästan helt består av högkvalificerade befattningshavare, fortsatte utredningen, måste dessa verkställa alla taxeringsrevisioner själva utan praktiskt taget någon hjälp av biträden och därvid utan att större avseende kan fästas vid revisionsuppdragets beräknade svårighetsgrad, omfattningen av den rörelse vars bokföring skall granskas o s v. Detta utredningens konstaterande innebär att många enklare arbetsuppgifter, som nu utföres av taxeringsrevisorerna med fördel skulle kunna överlätas på mindre kvalificerad personal. Utredningen föreslog därför att personalförstärkningen på revisionsavdelningarna främst borde ske genom att dessa tillfördes ytterligare landskanslist- och biträdespersonal. Detta förslag mötte ej någon erinran från departementschefen, som ansåg att det måste innebära en väsentlig effektivisering av revisionsverksamheten om den akademiskt utbildade personalen avlastades från mindre kvalificerade uppgifter.

Såsom ett led i taxeringsrevisionsverksamheten hade utredningen bl a föreslagit att revisionspersonalen vid sidan av sin tjänst inte skulle äga att fullgöra taxeringsintendents göromål, d v s med taxeringsintendents befogenhet föra talan och uppträda som part i taxeringsmål. Departementschefen fann sig emellertid icke kunna biträda utredningens förslag i berörda avseende och fortsatte:

Man bör inte fråntaga taxeringsintendenten rätten att överlåta processföringen i varje skattemål på den befattningshavare som med hänsyn till utbildning m m är den mest lämplige. Även för revisionsarbetet och med hänsyn till kommande befordran till taxeringsintendent är det önskvärt att revisionspersonalen får viss träning i processföring. Att personalen på revisionsdetaljen likväl inte i samma utsträckning som personalen på taxeringsavdelningens allmänna detalj kan ägna sig åt taxeringsintendentsuppgifter ligger i sakens natur. Såsom även utredningen funnit bör emellertid detta förhållande inte tillmätas betydelse vid tillsättande av tjänst som taxeringsintendent. Taxeringsintendentens viktigaste uppgift i den utbyggda organisationen torde för övrigt, som utredningen framhåller, bli att organisera och leda arbetet inom taxeringssektionen. — Att revisionspersonalen måste ombesörja arbetet med aktievärdering är uppenbart.

För att den från samhällets synpunkt synnerligen betydelsefulla revisionsverksamheten skall kunna upprätthållas i önskvärd omfattning — med ökat inslag av kategorigranskningar och andra offensiva granskningar — är det emellertid angeläget att revisionspersonalen inte utan tvingande skäl belastas med arbetsuppgifter som ej har direkt samband med revisionsverksamheten. Det bör sålunda enligt min mening inte få förekomma att revisionspersonal anlitas för processföring i andra skattemål än sådana, som gäller skattskyldiga med bokföringsmässig redovisning. Även bland dessa mål torde många vara av sådan beskaffenhet att de utan olägenhet kan överlätas på andra befattningshavare. I de mål där revisionspersonalen användes skall den självfallet få intendentsbefogenhet och således agera på eget ansvar.

Lönefrågor m m inom revisionsavdelningarna.

Utredningen hade med ledning av vissa beräkningsgrunder, för vilka redogörelse

här icke skall lämnas, placerat länen i följande grupper.

Län		Grupp
Malmöhus	M	1
Göteborgs och Bohus	O	
Stockholms	B	2A
Östergötlands	E	2B
Älvsborgs	P	
Jönköpings	F	3A
Kristianstads	L	
Gävleborgs	X	
Västernorrlands	Y	
Kalmar	H	3B
Värmlands	S	
Örebro	T	
Kopparbergs	W	
Västerbotten	AC	3C
Norrbottn	BD	
Södermanlands	D	4
Hallands	N	
Skaraborgs	R	
Västmanlands	U	
Uppsala	C	5
Kronobergs	G	
Blekinge	K	
Jämtlands	Z	
Gotlands	I	6

Utredningen hade föreslagit att den akademiskt skolade personalen å revisionsavdelningarna skulle ökas med sammanlagt 18 personer fördelade på följande tjänster:

9 tjänster som enligt utredningen borde erhålla tjänstebenämningen revisionsintendent och inrättas å ett vart av länen i grupperna 1—3A.

10 tjänster som enligt utredningen borde

erhålla tjänstebenämningen biträdande länsrevisor och inrättas å ett vart av länen i grupperna 3B—4.

3 tjänster som förste taxeringsrevisor i Ao 23 (därav 2 i O-län och 1 i M-län).
4 tjänster som förste taxeringsrevisor i Ao 21 (därav 3 i O-län och 1 i M-län).
Summa 26 tjänster.

Samtidigt föreslogs emellertid minskning av 1 tjänst som förste taxeringsrevisor i Ao 23 (Y-län) samt 7 tjänster som taxeringsrevisor i reglerad befordringsgång.

Utredningen förordade att föreståndaren för revisionsavdelningen — som ovan påpekats — å de nio största länen skulle benämnas revisionsintendent med en lönesättning som lägst motsvarade den som före den 1 juli 1961 tillkom biträdande taxeringsintendent i Ao 26 med avlöningsförstärkning å 1.200 kronor. Beträffande chefen för revisionsavdelningen i övriga län (grupperna 3B—6) föreslog utredningen icke ändring av vare sig titel (länsrevisor) eller utgående löneförmåner.

Den av utredningen förordade differentieringen i fråga om tjänstebenämning och lönegradsplacering för revisionsavdelningarnas föreståndare ansåg sig departementschefen icke kunna biträda. Enligt propositionsförslaget skulle föreståndarna för revisionsavdelningarna i samtliga län även i fortsättningen benämnas länsrevisor och utgående löneförmåner (Ao 26) ökas med avlöningsförstärkning å 2.400 kronor. I samband härmed stadgades förbud för länsrevisor att mottaga taxeringsuppdrag. I propositionen förordades vidare att den avlöningsförstärkning å 1.200 kronor som före den 1 juli 1961 utgick till biträdande taxeringsintendent i Ao 26 skulle höjas till 2.400 kro-

nor. Samma avlöningsförstärkning skulle tillerkännas taxeringsintendenterna i Bo 1 å länsstyrelserna.

Beträffande utredningens förslag att inrätta tjänster såsom biträdande länsrevisorer anförde departementschefen följande:

På grund av de ökade arbetsuppgifter i form av utbildning och arbetsledning, som den nya organisationen ålägger föreståndaren för revisionsdetaljen, bör i de större länen, på sätt utredningen föreslagit, inrättas en tjänst som biträdande länsrevisor i Ao 24. Jag förordar att en sådan tjänst inrättas i samtliga län utom i Uppsala, Kronobergs, Gotlands, Blekinge och Jämtlands län, d v s sammanlagt nitton tjänster. Icke heller biträdande länsrevisor bör i princip äga rätt att inneha taxeringsuppdrag. Under något övergångsår bör dock, om stora svårigheter uppkommer att erhålla kompetent ordförande i bolagsnämnd, biträdande länsrevisorerna kunna tillåtas ha sådant uppdrag.

Såsom tidigare framhållits hade utredningen föreslagit en ökning av antalet tjänster som förste taxeringsrevisor i Ao 23 och Ao 21 med 6 till sammanlagt 116 tjänster. Någon erinran mot detta antal framfördes ej i propositionen men föreslogs den ändringen i förhållande till utredningens förslag att i samtliga län utom Gotlands, Malmöhus och Göteborgs och Bohus län en tjänst i Ao 21 skulle utbytas mot en tjänst i Ao 23. Antalet tjänster i resp. lönegrader kommer härefter att uppgå till 58. Fördelningen av tjänsterna mellan länen framgår av bilaga 10 (sid. 332) i propositionen.

Utredningens förslag att antalet tjänster som taxeringsrevisor i reglerad befordringsgång skulle minskas med 7 biträdades icke av departementschefen, som föreslog oförändrat antal (32).

I proposition nr 142 har såsom resultat av årets förhandlingar mellan civildepartementet och statstjänstemännens huvudorganisationer angående ärenden som upptagits å de s k B- och C-listorna bl a föreslagits att den förut behandlade avlöningsförstärkningen å 2.400 kronor som tillerkänts vissa befattningshavare å länsstyrelsernas taxeringssektioner uppräknas med 15 % till 2.760 kronor. Såsom tidigare framhållits har organisationen av överståthållarämbetets skatteavdelning icke berörts i propositionen om förbättrad taxeringskontroll. Enligt proposition nr 142 skall dock avlöningsförstärkning å 2.760 kronor tillkomma även följande befattningshavare å överståthållarämbetets skatteavdelning, nämligen taxeringsintendenterna (sju), revisionsintendenten, förste assessorn samt biträdande taxeringsintendenten å varuskattekontoret. Samma avlöningsförstärkning (2.760 kr) skall vidare utgå till två av riksskattenämndens sex byrådirektörer. Dessa avlöningsförstärkningar skall gälla från och med den 1 juli 1961. Beträffande tjänsterna å länsstyrelsernas revisionsavdelningar i Ao 24, Ao 23 och Ao 21 gäller jämväl att dessa inrättas från och med den 1 juli 1961.

Utredningens förslag angående förstärkning av landskanslistpersonalen innebär en ökning från 39 till 128 eller med 89 befattningshavare, däribland 26 tjänster såsom taxeringskontrollör i Ao 21. Mot det föreslagna antalet tjänster gjorde departementschefen ej någon erinran. Däremot ansåg sig departementschefen icke kunna biträda förslaget om inrättandet av tjänster som taxeringskontrollör i Ao 21. De föreslagna tjänsterna i Ao 21 utbyttes enligt departementsförslaget mot tjänster som förste landskanslist i Ao 19. I propositionen föreslås utökning av

landskanslistpersonalen å tjänster i olika lönegrader i enlighet med nedanstående uppställning:

52 förste landskanslisttjänster i Ao 19,
31 landskanslisttjänster i Ao 15,
6 landskanslisttjänster i reglerad befordringsgång (Af 9—Ae 13).

Fördelningen av antalet tjänster mellan länen framgår av bilaga 10 (sid. 333) i propositionen. De sålunda förordade nya tjänsterna för landskanslistpersonal inom revisionsavdelningen kan inte inrättas förrän taxeringsassistentorganisationen utbyggs ytterligare. För tjänsterna som förste landskanslist i Ao 19 bör i första hand ifrågakomma taxeringsassistenter som befunnits särskilt dugliga i revisionsarbete. Dylika tjänster bör därför enligt propositionsförslaget inrättas tidigast under budgetåret 1962/63. Annars skulle uppbyggnaden av assistentorganisationen allvarligt försvåras. Budgetåret 1965/66 beräknas i propositionen samtliga 52 tjänster såsom förste landskanslist ha inrättats. Förutsättningen för att detta tidschema skall kunna hållas är givetvis att landskanslisterna med tillräckliga kvalifikationer finnes att tillgå.

Tjänsterna som landskanslist i Ao 15 och i reglerad befordringsgång torde enligt departementschefen få inrättas när assistentorganisationen är utbyggd eller vid den tidigare tidpunkt då de kan besättas.

Utredningens förslag angående biträdespersonalen å länsstyrelsernas revisionsavdelningar tillstyrkes i sin helhet i propositionen. Detta innebär att antalet befattningshavare i biträdeskarriären ökas från 54 till 91 eller med 37 nämligen:

3 tjänster såsom kansliskrivare i Ao 10,
1 tjänst såsom kontorist i Ao 9,
31 tjänster såsom kanslibitråde i Ao 7,
2 tjänster såsom kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

Ifrågavarande tjänster skall inrättas från och med den 1 juli 1961 till och med budgetåret 1964/65 på sätt utredningen föreslagit. Tjänsternas fördelning mellan de olika länsstyrelserna framgår av bilaga 10 (sid. 333) i propositionen.

Utbildningsfrågor.

Ett viktigt led i effektiviseringen av taxeringskontrollen är utbildningen av personalen. Utredningen konstaterade beträffande *utbildning av nytillkommande personal* att nuvarande utbildningskapacitet inte är tillräcklig. I betänkandet framhölls att det torde vara förenat med betydande svårigheter att i Stockholm arrangera flera kurser än vad som nu äger rum. Utredningen föreslog därför att extra kurser skulle anordnas i Malmö, Göteborg och Sundsvall i regi av länsstyrelsernas utbildningsnämnd. Utbildningsnämnden — som icke fann skäl att förlägga utbildningsverksamheten utom Stockholm — hade i sitt remissyttrande låtit uppgöra nedanstående sammanställning av den beräknade utbildningskapaciteten i Stockholm. Såsom ingående balans den 1 juli 1961 har upptagits 90 elever, som genomgått allmän och som väntar på att genomgå speciell del.

Termin	Allmän del		Speciell del för landskontor		Speciell del för landskansli	
	kurser	elever	kurser	elever	kurser	elever
Ingående balans den 1/7 1961	—	90	—	—	—	—
Hösten 1961	1	30	2	60	—	—
Våren 1962	2	60	—	—	1	16
Hösten 1962	1	30	3	90	—	—
Våren 1963	13	90	—	—	—	—
Hösten 1963	1	30	3	90	—	—
Våren 1964	2	60	—	—	1	24
Hösten 1964	1	30	3	90	—	—
Våren 1965	2	60	—	—	—	—
Hösten 1965	1	30	3	90	—	—
Summa utbildade den 31/12 1965 . .	—	510	—	420	—	40

¹ Därav en extra allmän kursdel för att främst tillgodose utbildningsbehovet å landskanslierna.

Enligt utredningens betänkande skulle utbildningsbehovet uppgå till c:a 500 landskansliester och vara avslutat den 31 december 1965. Av sammanställningen framgår att utbildningsnämnden genom sin utbildningsverksamhet i Stockholm i enlighet med fastställd studieordning per sistnämnda datum kan färdigutbilda c:a 420 blivande taxeringstjänstemän och fram till den 31 december 1966 ytterligare 90 eller tillhoppa 510. Departementschefen delade icke utredningens uppfattning att en del av utbildningsverksamheten skulle förläggas utom Stockholm utan förordade att utbildningen skulle ske i enlighet med det ovan återgivna av utbildningsnämnden upprättade förslaget.

Det är, framhöll departementschefen vidare, angeläget att även kursverksamheten för biträdespersonalen utvidgas och att vidareutbildningen av taxeringspersonalen intensifieras i möjligaste mån.

Bevillningsutskottet uttalade beträffande utbildningsverksamheten att utskottet inte var helt övertygat om att det med fördel går att förlägga all sådan verksamhet under uppbyggnadstiden till Stockholm. Utskottet tillade:

I vart fall synes vissa nackdelar i tidshänseende vara förenade med stockholmsalternativet. Frågan om förläggning av viss del av utbildningsverksamheten till lämplig ort utanför Stockholm synes därför böra ytterligare övervägas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att med uppmärksamhet följa frågan och om fördelar kan vinnas och förutsättningar finns — bl a med hänsyn till tillgången på lärare och lokaler — för en dylik decentralisering vidtagna lämpliga åtgärder.

Taxeringssektionen i övrigt.

Beträffande den akademiskt utbildade personalen har statens organisationsnämnd i sin rapport — med ledning av vissa beräkningsgrunder för vilka redogörelse icke skall lämnas — föreslagit följande ökning.

- 3 biträdande taxeringsintendentstjänster i Ao 26,
- 5 förste taxeringsinspektörstjänster i Ao 23,
- 13 förste taxeringsinspektörstjänster i Ao 21,
- 2 taxeringsinspektörstjänster i Ao 19.

Totala antalet tjänster såsom biträdande taxeringsintendent (i Ao 26) kommer

härefter att uppgå till 17 och antalet tjänster såsom förste taxeringsinspektör i Ao 23 och Ao 21 samt taxeringsinspektör i Ao och Ae 19 till sammanlagt 97. Organisationsnämndens förslag till personalplan för den akademiskt utbildade personalen har i stort sett godtagits av departementschefen. Enligt propositionsförslaget skall dock en tjänst såsom förste taxeringsinspektör i Ao 21 inrättas i Gotlands län. Vidare skall tjänsterna som taxeringsinspektör i Ao 19, sammanlagt tolv tjänster, utbytas mot tjänster som förste taxeringsinspektör i Ao 21 samt tjänsterna som taxeringsinspektör i Ae 19 utbytas mot tjänster som länsnotarie i reglerad befordringsgång. Slutligen skall antalet tjänster som förste taxeringsinspektör i Ao 21 och Ao 23 något omfördelas med ökat antal i den högre graden. Personalplanen för taxeringsinspektörerna får här- efter följande utseende:

Län	1:e Tax- insp. Ao 23	1:e Tax- insp. Ao 21	Länsno- tarie regl.be- fordr.g.
Stockholms	3	3	2
Malmöhus	4	3	2
Göteborgs och Bohus	4	4	2
Älvsborgs	3	2	—
Västernorrlands	3	2	—
Östergötlands	3	2	—
Kristianstads	1	2	—
Värmlands	2	1	1
Kopparbergs	1	1	1
Gävleborgs	2	1	1
Västerbottens	1	1	1
Norrbottnens	2	1	1
Jönköpings	1	2	1
Kalmar	1	1	1
Skaraborgs	1	1	1
Örebro	1	2	1
Södermanlands	1	2	—

Västmanlands	1	2	—
Jämtlands	1	1	1
Uppsala	1	2	—
Kronobergs	1	1	—
Blekinge	1	2	—
Hallands	1	2	—
Gotlands	—	1	—
Summa 40	42	16	

Beträffande landskanslistpersonalen föreslås endast obetydliga ändringar i förhållande till nu gällande personalplan (se bilaga 11 b sid. 335 i propositionen).

Vad gäller biträdespersonalen innebär propositionsförslaget följande utökning:

- 12 tjänster såsom kontorist i lönegrad 9,
- 4 tjänster såsom kanslibiträde i lönegrad 7,
- 4 tjänster såsom kontorsbiträde i reglerad befordringsgång,

samt en minskning av övrig (icke lönegradsplacerad) personal med 16. I förhållande till organisationsnämndens förslag, vilket framgår av bilaga 11 (sid. 336) i propositionen, innebär detta att i Jämtlands, Uppsala, Kronobergs, Blekinge och Hallands län en tjänst i reglerad befordringsgång utbytes mot en tjänst som kontorist i Ao 9.

Prövningsnämndernas kanslier.

Enligt propositionsförslaget skall en tjänst såsom förste länsnotarie i Ao 23 inrättas i ett vart av länen (B, M och O) samt en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21 i vardera länen (E, P och Y).

Beträffande landskanslistpersonalen förordas en minskning av tjänsterna i reglerad befordringsgång med 13 samtidigt

som antalet förste landskanslisttjänster i Ao 19 ökas med 12, vilket innebär att i samtliga län skall finnas en dylik tjänst.

Vad slutligen gäller biträdespersonalen föreslog organisationsnämnden ökning av antalet tjänster som kontorist i Ao 9 med 4 samt minskning av övrig personal, vilket bl a medför att all tillfällig personal

(45,5 befattningshavare) skulle indragas. Departementschefen biträdde icke organisationsnämndens förslag om minskning av den tillfälliga biträdespersonalen och framhöll att vad nämnden förordat borde beaktas som vägledning vid kommande ställningstaganden men inte nu läggas till grund för bindande beslut.